

เทศน์เช้า วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

คนเกิดมาต้องมีอาหารเพื่อดำรงชีวิต หัวใจต้องมีคุณธรรมเพื่อดำรงชีวิตของมัน ถ้าหัวใจมีคุณธรรมนะ คุณติ โบราณเขาบอกว่าขวัณฺณ เรียกววัณฺณ ขวัณฺณเอยววัณฺณมา เวลาคนเสียขวัณฺณ เวลาขวัณฺณเอยววัณฺณมา เห็นใหม่ ขวัณฺณกำลังใจ ถ้าคนมีกำลังใจ ลักษณะกำลังใจ ถ้ามีกำลังใจมันมีจุดยืนของมัน

ถ้าคนขาดกำลังใจ เขาเรียกขวัณฺณเอยววัณฺณมา ขวัณฺณเอยววัณฺณมา นั่นขวัณฺณของเขา แต่น้ำใจของคน น้ำใจของคน เห็นใหม่ คุณติ ถ้าคนมีกำลังใจ เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนจากภายใน ความรู้สึกนึกคิดของคน ถ้าไม่มีจุดยืนของคน คุณติ มีการศึกษาทางโลก การศึกษาทางโลกเพื่อมีวิชาชีพ เพื่อมีวิชาการ เพื่อมีความรู้ โลกจะเจริญได้เพราะคนใช้ปัญญา ปัญญาอย่างนี้ปัญญาวิชาชีพ ปัญญาเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง

แต่ปัญญารักษาหัวใจของตัวเอง นี่ขวัณฺณกำลังใจ ถ้ามีขวัณฺณกำลังใจ จิตใจมันมีจุดยืนของมัน มันจะไม่หวั่นไหวไปกับโลกใจ “โลกนี้พร่องอยู่เป็นนิจ” พระรัฐपाल ชื่อรัฐपालนะ ในสมัยพุทธกาลพระรัฐपालเป็นลูกชายคนเดียว อยากจะออกบวชมาก พ่อแม่ก็พยายามรั้งไว้ๆ สุดท้ายแล้วถ้าไม่ให้บวชจะอดอาหารจนเสียชีวิต พ่อแม่ก็พยายามเอาเพื่อนของลูกมาช่วยเกลี้ยกล่อม

พอเกลี้ยกล่อมเสร็จแล้ว เพื่อนเขารู้ถึงนิสัยของเขา ก็ถามพ่อแม่ของเขาว่าอยากเห็นหน้าลูกชายไหม

พ่อแม่บอกว่า “อยากที่จะเห็นหน้าอยู่”

เพื่อนบอกว่า “ถ้าอยากเห็นหน้าต้องให้บวช ถ้าไม่อยากเห็นหน้า รับรองว่าต้องอดอาหารจนตาย”

พ่อแม่จำใจต้องให้บวชนะ เวลาบวชไปแล้วเขาประพฤติปฏิบัติของเขาจนจิตใจของเขา อิ่มเต็มของเขา พอจิตใจอิ่มเต็มของเขา เขากลับมาบ้าน พ่อแม่เอาทรัพย์สมบัติมากองไว้เลย บอกว่า “ทรัพย์สมบัตินี้มหาศาล ลูกจะให้แม่ทำอะไร เงินทองนี้จะให้แม่ทำอะไร”

นี่ลูกเป็นพระอรหันต์ไง เวลาปฏิบัติจนถึงที่สุดแห่งทุกข์แล้ว บอกว่าให้แม่เอาใส่ล้อเกวียน แล้วไปดัมพ์ใส่แม่น้ำซะ ดัมพ์ทิ้งไป ทรัพย์สมบัตินี้ดัมพ์ทิ้งไป

ความผูกพันของพ่อของแม่ มีทรัพย์สมบัติแล้วก็อยากให้ลูกรับมรดกตกทอดกันไป แต่ลูกได้มรดกธรรมแล้ว ได้คุณธรรมในหัวใจแล้ว ทรัพย์สมบัตินั้นให้พ่อแม่เอาไปที่แม่น้ำแล้ว ดัมพ์ทิ้งไป

ถ้าพูดอย่างนี้พ่อแม่ก็เสียใจเป็นธรรมดา ทรัพย์สมบัติหามาแทบเป็นแทบตาย แล้วทำไมลูกไม่เห็นคุณค่าเลย แต่ลูกเห็นคุณค่าของหัวใจนั้น เห็นคุณค่าของน้ำใจนั้น พระรัฐपालถึงบอกว่าโลกนี้พร่องอยู่เป็นนิจ ไม่มีสิ่งใดเต็มหรือ โลกนี้พร่องอยู่เป็นนิจ ความรู้สึกของเราพร่องอยู่เป็นนิจ เวลามันพร่องอยู่เป็นนิจ ขวดน้ำที่มันพร่องอยู่ถ้าเขย่ามันจะเสียงดังมาก ถ้าขวดน้ำเต็มของมันนะ น้ำเต็มของมัน

นี่ก็เหมือนกัน โลกนี้พร่องอยู่เป็นนิจ หัวใจพร่องอยู่เป็นนิจ ฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้ไง

กำลังใจๆ น้ำใจของคนสำคัญมากนะ การแสดงออกของน้ำใจ ถ้าที่ไหนมีน้ำใจ เวลาธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต ฉะนั้นเวลาคนที่บวชเป็นพระต้องมีน้ำใจ ต้องมีการเสียสละ สมณसारูป กิริยาจากภายนอก แต่ความจริงมันมีเล่ห์มีกลของมัน ในหัวใจมีเล่ห์มีกลของมัน นี่มันไม่จริงใจ ถ้าไม่จริงใจ เราจะทำอย่างไรให้จิตใจเราจริงใจซึ่งตรงต่อธรรม

เวลาเราสวดมนต์ ทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น กาเยน วาจาเยน วเจตสาวา เราเห็นผิดจากทำนองคลองธรรมทั้งนั้นแหละ ถ้าเราเห็นผิดจากทำนองคลองธรรม ทำไมมันเป็นแบบนี้ล่ะ? เพราะเราขาดการฝึกฝนนะ เวลาเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สุตมยปัญญา โลกนี้เจริญด้วยปัญญา เราศึกษาด้วยปัญญาของเราเป็นโลกียปัญญา ปัญญาที่ศึกษานี้เป็นปัญญาโดยสติปัญญา ปัญญาโดยการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการมา

แต่ความเป็นจริงศึกษามาแล้ว ความรู้มันเกิดจากขั้น รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ
สังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่งเกิดจากจิต แล้วจิตมีวิชาอยู่ เวลาศึกษามา ศึกษาด้วยความ
ความไม่รู้ของเรา นั่นละ อวิชาคือความไม่รู้ แล้วศึกษาแล้วรู้ได้อย่างไรละ

ตัวมันไม่รู้ มันรู้แต่ทางวิชาการ ฐธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วสุดมย
ปัญญา ต่อไปก็เป็นจินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา จินตมยปัญญาก็จินตนาการกันไป
จินตนาการถ้ามันมีจิตใจ ถ้าจิตใจมันสงบระงับขึ้นมา จินตนาการนั้นมันมหัศจรรย์มาก
มหัศจรรย์ขนาดไหนก็แล้วแต่นะ ถ้าจิตมันสงบแล้วมันเห็นตามความเป็นจริงนะ นี่เห็นตาม
ความเป็นจริงมันเห็นแตกต่างจากที่เราทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น เราเห็นตามความเป็นจริง ถ้าเห็น
ตามความเป็นจริงนี่เห็นอริยสัจ ถ้าเห็นอริยสัจ สัจจะความจริง มรรค มรรคมันมีของมัน

ถ้าจิตใจมันเข้มแข็ง น้ำใจของเราเองเห็นคุณค่าหัวใจของเราเอง เวลาองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์องค์เดียวเท่านั้น ตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์นั้น แต่ในหัวใจ
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเกิดสังขารความจริง มันชำระล้างความเป็นจริงใน
หัวใจอันนั้น

นี่เพราะความจริงอันนั้นไง เวลาไปแก้ชฎิล ๓ พี่น้อง ชฎิล ๓ พี่น้องเขาบูชาไฟ เขามีฤทธิ์
มีเดชของเขาละ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเล็งเห็นว่าเขามีอำนาจวาสนา ก็จะไป
ทรมานชฎิล ๓ พี่น้อง

ทีนี้เขามีฤทธิ์ เพราะเขาบูชาไฟ โรงไฟของเขามีพญานาคอยู่ เวลาไปแล้วก็ไม่ให้เข้า ไม่
ต้อนรับ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปทรมาน เพราะอะไร อนาคตังสญาณรู้ว่าเขามี
อำนาจวาสนา พอจะไปพักด้วยก็ไม่ให้พัก ไม่ให้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช้ปัญญานะ “ในเมื่อสมณะไม่ให้สมณะพักด้วยกัน
แล้วสมณะจะไปอยู่ที่ไหน ในเมื่อสมณะไม่ต้อนรับสมณะ แล้วสมณะจะอยู่ได้อย่างไร”

จนด้วยเหตุด้วยผล ชฎิล ๓ พี่น้องต้องยอมให้พัก ก็ให้พักในโรงไฟนั้น โรงไฟนั้นมี
พญานาค เพราะเขาบูชา เขามีฤทธิ์มีเดชของเขา ฉานโลกีย์เขาจะเห็นของเขาอย่างนั้น คูตี เวลา
เทวทัตปลอมเป็นงู ปลอมเป็นพญานาค ทำได้หมด ปลอม คำว่า “ปลอม” แต่เนรมิตให้เป็น
อย่างนั้น คนมีฤทธิ์มีเดชทำได้ ฉะนั้น ชฎิล ๓ พี่น้องเขาก็มีของเขา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาพักที่นี่ คือนี้พญานาคเอาตายท่าเลย คินนี้ตาย ฉะนั้น ด้วยคุณธรรม จับพญานาคใส่ไว้ในบาตรนะ เข้าขึ้นมาสขุติล ๓ ฟัน้องเดินผ่านมา คิดว่ามาวันนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องตาย

ไปถึงเห็นบาตร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาพญานาคใส่บาตรไว้ “เอ๊ะ! สมณะนี้มีฤทธิ์ แต่สู้เราไม่ได้ เราเป็นพระอรหันต์” นี่จะอย่างไร ตัวเองยังถือทิฐิ

อนาคตังศญาณองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาอัสวักขณญาณทำลายอวิชชาในใจ แล้วมันจะเข้าใจหมด

ไปเดินจงกรม น้ามา แสดงฤทธิ์ให้เห็นดีกว่า แต่คนที่มีฤทธิ์น้อยกว่ายังไม่รู้ ยังไม่รู้ละ “สมณะนี้เก่งมาก แต่ไม่มีความรู้เท่าเรา เราเป็นพระอรหันต์ สมณะนี้เก่งมากแต่ไม่มีความรู้เท่าเรา ไม่เป็นพระอรหันต์”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงฤทธิ์ขนาดไหน ฤทธิ์ที่เห็นดีกว่า แต่ทิฐิมานะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงเวลาจะแก้ไข “เธอไม่ใช่พระอรหันต์ เธอก็รู้อยู่แก้ไข”

ชฎิลคนพี่ยอมเลยนะ พอยอมปั๊บก็เสียสละเครื่องห่มของฤาษีที่บูชาไฟอยู่ ลอยน้ำไป คนน้องก็คิดว่ามีปัญหาก็ตามมา ชฎิล ๓ ฟัน้อง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าอาทิตตปริยายสูตร “บูชาไฟ ไฟเป็นของร้อน โทสะเป็นของร้อน โมหะเป็นของร้อน ความโลภ ความโกรธเป็นของร้อน ร้อนเพราะอะไร ร้อนเพราะโทสะคตินา โมหะคตินา” เทศนาว่าการเป็นพระอรหันต์หมดเลยนะ

เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว นี่น้ำใจ ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ไปแก้ชฎิล ๓ ฟัน้อง...เขาเป็นอาจารย์ของพระเจ้าพิมพิสาร เขามีภษัตรีย์เป็นลูกศิษย์ เขามีทิฐิมานะของเขา เขามีฤทธิ์มีเดชของเขา เขารู้เรื่องฉานโลกีย์ของเขา แต่เขาไม่รู้จักตัวของเขา เห็นไหม

“เธอไม่ใช่พระอรหันต์ เธอไม่ใช่”

ชฎิลก็รู้ว่าไม่ใช่ ถ้าคิดว่าตัวเองใช่ ทำไม่ไม่ได้แย่งล่ะ แต่นี่พอไม่ใช่ก็คอตกละ
ยอมรับ พอยอมรับก็สละเครื่องทรงของตัวเองขอบวกกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ว่า
เทศน์อาทิตย์ตบปริยายสูตร ถึงเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา

สิ่งที่เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา สิ่งที่ว่าค่าของน้ำใจๆ น้ำใจนี้สูงส่งมาก แล้วใครจะรู้ว่าใครจะ
เห็นได้อย่างไร ไม่มีใครรู้ใครเห็นได้นะ กิริยาการแสดงออก การแสดงออกจากภายนอก
มารยาทสังคมก็ทำได้ มารยาทต่างๆ ก็ทำได้ แต่ความเป็นจริงอันนี้มันจะเกิดขึ้นมาได้อย่างไร

มันจะเกิดขึ้นมาได้ เห็นไหม ผู้รู้จริงกับผู้รู้จริงเขารู้กันได้ ถ้าเราไม่รู้จริง เราจำกิริยา นี่ใน
พระไตรปิฎกเป็นกิริยาของธรรม กิริยาคือวิธีการ เราจำวิธีการกัน เราจำสิ่งนั้นมาแล้วว่าสิ่งนี้เป็น
ความจริงๆ เวลาพูดมามันก็รู้ อะไหล่รถยนต์ถือไว้คนละชิ้น มันไม่ได้ประกอบเป็นรถยนต์ขึ้นมา
มันจะเป็นรถยนต์วิ่งได้อย่างไรละ

นี่ไง กิริยาก็อะไหล่แต่ละชิ้นๆ เราประกอบกันขึ้นมา แล้วเอ็งประกอบเป็นไหมละ เอ็งทำ
มรรคเป็นหรือเปล่า ศีล สมาธิ ปัญญา มันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร เรามีล้ออยู่ ๔ ล้อ ใอันนั้นมี
เครื่องยนต์ อ้าว! ต่างคนต่างถือไว้แล้วมันจะเป็นรถยนต์ขึ้นมาไหม? มันก็ไม่เป็นรถยนต์ขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน กิริยา วิธีการ เราศึกษา เราศึกษามาก็อวดรู้ ว่ารู้ไปหมด นี่ปัญญาๆ ใ
ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา เราบอกพุทธพจน์ๆ

พุทธพจน์มันเป็นคนละชิ้นๆ มันยังไม่ได้ประกอบสำเร็จขึ้นมา ถ้ามันประกอบสำเร็จ
ขึ้นมา ประกอบที่ไหนละ รถก็ประกอบที่โรงงานรถยนต์ใ เอาเงินไปซื้อมา นี่ก็เหมือนกัน รถ
ประกอบขึ้นมาประกอบที่ไหน ศีลซื้อที่ใคร สมาธิซื้อที่ไหน เวลาปัญญาขึ้นมาจะฝึกฝนมัน
ขึ้นมาอย่างไร แล้วสุดท้ายปัญญา จินตมยปัญญามันรู้ได้อย่างไร แล้วถ้าเกิดภาวนามยปัญญาละ
เกิดจากการภาวนาที่มันชำระล้างขึ้นมาใใจมันเป็นอย่างใ ถ้ามันไม่ประกอบขึ้นมา มันก็ไม่เป็น
รถ รถตัวเองก็ไม่มี ถึงเวลาที่เปิดแคตตาล็อกเลยจะเอารุ่นนั้น จะเอารถนี้ โอ้โฮ! รุ่นนี้ดีกว่ารุ่นนั้น
รุ่นนี้ดีกว่า อู้อู! สุดยอดเลย...มันก็ได้แค่แคตตาล็อกเท่านั้นแหละ มันไม่มีจริงหรอก

แต่เวลาทำจริงขึ้นมาทำจริงมาจากไหน ทำจริงขึ้นมา ถ้าทำจริงขึ้นมาผู้รู้ ผู้รู้จะเป็นอย่าง
นั้น นี่พูดถึงค่าของน้ำใจ ถ้าน้ำใจทำอย่างนี้ได้นี่สุดยอดมากนะ แคตตาล็อกเขาพิมพ์ขึ้นมาเขา
พิมพ์ที่ไหนก็ได้ รถยนต์กลไกเป็นวัตถุที่ใไหนก็ทำได้ กุปปกรรม อกุปปกรรม สัพเพ ธมฺมา อนตฺ

ตา สภาวะธรรมแปรสภาพเป็นอย่างนี้ตลอดไป สภาวะธรรมนะ โลกนี้สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็น
ทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา นี่สังขะมันแปรสภาพของมันอยู่อย่างนี้ แล้วเวลา
ประพาศปฏิบัติเข้าไปแล้วมันเป็นอกุศลธรรมขึ้นมาละ มันเป็นอกุศลธรรมที่มันไม่แปรสภาพ
เป็นอย่างไร

ไอ้ที่แปรสภาพนี้เราพูดกันได้ “ธรรมะเป็นธรรมชาติ ก็ธรรมชาติเป็นอย่างนี้” เพราะใคร
ก็เข้าใจธรรมชาติได้ แต่เวลามันทุกข์โศกมันก็ธรรมชาติอันหนึ่ง เวลามันทุกข์มันโศก มันทุกข์
นั่นนะ นั่นก็ธรรมชาติอันหนึ่ง ทำไมมีทั้งไม่ได้ละ ถ้าธรรมชาติ ทุกข์ทำไม ถ้าธรรมชาติ อาลัย
อาวรณ์ทำไม ถ้าเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง ถ้าเป็นธรรม เห็นไหม สัพเพ ธมมา อนตตา สภาวะเป็น
แบบนั้น แล้วเป็นอกุศลธรรมละ มันเหนือธรรมชาติมันเหนืออย่างไร มันไม่หวั่นไหวไปกับ
ธรรมชาติ มันอยู่ของมันตามความเป็นจริง นี่ไง มันถึงไม่ขับเคลื่อนไปกับเขาไป

ถ้าเป็นธรรมชาติอยู่ มันยังขับเคลื่อนไปกับเขาอยู่ นี่ไง อะไหล่รถ ได้คนละชิ้น เอ็งมีล้อ
ขามีตัวถัง อ้าว! แล้วก็ต่างคนต่างเอามาแล้วจะประกอบขึ้นอย่างไร อ้าว! ของกูดีกว่าของเอ็ง ของ
เอ็งดีกว่าของกู ก็ถือกันไว้นั้นแหละ ไม่จบหรือ แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาละ ความจริงมันเป็น
อย่างไร

ถ้าเป็นความจริงนะ ขวัญกำลังใจ ถ้ามีขวัญกำลังใจนะ วิชาชีพทุกอย่างเรามีความมั่นคง
ของเรา เราทำสิ่งใดก็ประสบความสำเร็จ นี่ก็เหมือนกัน ขวัญกำลังใจที่เราจะค้นคว้าหาใจของเรา
ขวัญกำลังใจนะ มันทำของมันได้ ถ้าอ่อนแอ ทำที่ไรก็ล้มเหลว แม้แต่ทำทางโลกก็ล้มเหลว ทำสิ่ง
ใดทุกข์ยากไปหมด แยกห้ามสิ่งใดนี้แยกห้ามไม่ได้เลย

แยกห้ามวัตถุนั้นเป็นการแยกห้ามอันหนึ่ง แยกห้ามความรู้สึนึกคิด แยกห้ามความ
ทุกข์ยิ่งหนักหนาสาหัสสาครรจ์เข้าไป เวลาไปนั่งภาวนาในป่าก็ไปคอตกอยู่นั่นนะ ไปกลัวผีกลัว
สาง ไปกลัวต่างๆ แล้วเวลาแยกปลดเข้าไปก็ว่าจะไปเข้าป่า จะไปปฏิบัติ พอเข้าป่าเข้าเขาไปก็ไป
แยกความคิดของตัวเอง ไปกลัวผีกลัวสางอยู่นั่นนะ...กลับวัดคิดว่า พอกลับวัดขึ้นมา “โธ้ย! วัดนี้
คลุกคลีมาก ไม่ดี อยากจะไปปฏิบัติต่อ ออกไปแล้วมันละล้าละลัง” นี่ไง กำลังใจคนไม่เข้มแข็ง
เป็นแบบนั้น เห็นไหม ถ้าคนกำลังใจเข้มแข็ง เราดูแลหัวใจของเรา รักษาหัวใจของเรา

น้ำใจของคน คนจะนุ่มนวลอ่อนหวานขนาดไหน คนจะแข็งกระด้างขนาดไหน ถ้าจิตใจเขาเข้มแข็งแล้วเขามีสติปัญญาของเขา คำว่า “เข้มแข็ง” เข้มแข็งให้มันเป็นมัชฌิมาปฏิปทา ให้สมควรแก่ธรรม ถ้าเข้มแข็งโดยกล้าเกิน ไปก็บิ่น อ่อนแอเกิน ไปก็ทำสิ่งใดไม่ได้

เข้มแข็งของเรา แล้วมีศีลมีธรรมเป็นเครื่องวัด วิธีการใด ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็นวิธีการๆ นั้นนะ มันจะเป็นเครื่องกรองความจริงของเรา อะไหล่รถยนต์ ถ้าไม่มีชิ้นมามันก็ประกอบขึ้นมาไม่ได้ ถ้าประกอบขึ้นมาประกอบอย่างไร ประกอบให้เป็นฝีกหัดใจของเรา ทำใจของเราให้เป็นความจริงของเราขึ้นมา แล้วจะเรียกขวัญกำลังใจกลับมาสู่ตัวเราเอวัง